

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การศึกษาการออกแบบและการก่อสร้างสถาปัตยกรรม หล่องข้าวแบบไทเงิน บ้านต้นแหน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
ผู้เขียน	นายอดุลย์ เหมัญญะ
ปริญญา	สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (สถาปัตยกรรม)
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร. เอกชัย มหาเอก ประธานกรรมการ อาจารย์ ดร. ณวิทย์ อ่องแสงชัย กรรมการ
	บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเนื้อหาและข้อมูลด้านนามธรรมที่ส่งผลต่อการออกแบบและการก่อสร้างสถาปัตยกรรมหล่องข้าวแบบไทเงิน บ้านต้นแหน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ 2) ศึกษาและวิเคราะห์สรุปหาหลักเกณฑ์การออกแบบและการก่อสร้างทางรูปธรรมของสถาปัตยกรรมหล่องข้าวแบบไทเงิน บ้านต้นแหน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ 3) สรุปข้อมูลด้านนามธรรมและรูปธรรมที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบก่อสร้างสถาปัตยกรรมหล่องข้าวแบบไทเงินบ้านต้นแหน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการอนุรักษ์หล่องข้าวแบบไทเงินต่อไป

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้นำ ผู้อาวุโส หรือปราชญ์ชาวบ้าน เจ้าของหรือทายาทหล่องข้าว ที่ก่อสร้างในช่วงปี พ.ศ. 2450-2510 และสถาผู้ออกแบบก่อสร้างหล่องข้าว หล่องข้าวที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หล่องข้าวในหมู่บ้านต้นแหนน้อย และต้นแหนหลวงทั้งหมด จำนวน 71 หล่อง และหล่องข้าวสำหรับใช้เป็นกรณีศึกษาคือ หล่องข้าวที่ก่อสร้างในช่วงปี พ.ศ. 2450-2510 จำนวน 24 หล่อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบรังวัดหล่องข้าว และกล้องบันทึกภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแยกประเด็น แล้วสังเคราะห์หาหลักเกณฑ์ด้วยวิธีการทางคณิตศาสตร์และสถิติ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้คือ

1) เนื้อหาและข้อมูลด้านนามธรรมที่ส่งผลต่อการออกแบบและการก่อสร้างประกอบด้วย ความเชื่อหลัก คือ หล่องข้าวเป็นที่อยู่อาศัยของข้าวซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นสิ่งที่มี

บุญคุณ ต้องมีสถานะอยู่เหนือกว่ามนุษย์ ความเชื่อเรื่อง ทิศทางตำแหน่งการสร้างที่
ในทิศตะวันออกของบ้าน การใช้ไม้ใหม่ในการนำมาสร้าง การสร้างสูงกว่าบ้าน การสร้างจำนวน
3 ห้อง รวมถึงการใช้ฤกษ์ยามและพิธีกรรมต่าง ๆ ในการสร้างแต่ละขั้นตอน

2) หลักเกณฑ์การออกแบบและการก่อสร้างทางรูปธรรม พบว่า โดยทั่วไปขนาดของ
ห้องขั้วมีความกว้าง 4.30 เมตร ความยาว 7.00 เมตร ความสูงเสาห้อง 2.20 เมตร ความสูงของ
ผนังห้อง 2.40 เมตร ความสูงเสาระเบียง 1.80 เมตร ความสูงตั้ง 0.60 เมตร ความกว้าง 1 ช่วงเสาของ
ด้านหน้า/1ช่อง 2.10 เมตร ความกว้าง 1 ช่วงเสาของด้านข้าง/3ช่อง 1.60 เมตร และความกว้าง
ระเบียง 1.10 เมตร

The logo of Chiang Mai University is a circular emblem. In the center is a white elephant standing and facing left, with its trunk curled upwards to hold a traditional Thai oil lamp (diya). Above the elephant are three stylized, radiating shapes. The entire emblem is set against a light gray background. The text 'CHIANG MAI UNIVERSITY 1964' is written in a circular path around the bottom half of the emblem. Thai script is also visible around the top half of the emblem.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title	A Study of Tai-Khern Rice Barn, Design and Construction, Baan Tonhan, San Pa Tong, Chiang Mai	
Author	Mr. Adul Heranya	
Degree	Master of Architecture (Architecture)	
Thesis Advisory committee	Dr.Ekkachai Mahaek	Chairperson
	Dr.Nawit Ongsavangchai	Member

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study content and abstract data that be influence to Lhong – Koaw Tai Khoen’s design and building 2) to study and analyze factual principle’s of Lhong – Koaw Tai Khoen’s design and building 3) conclusion of abstract and factual data of Lhong – Koaw Tai Khoen’s design and building.

Populations of this research were elder, Lhong – Koaw owner (building in 2450-2510 B.E.) and craftsman. 71 Lhong – Koaw in Tonhanloung and Tonhannoi were Used, and 24 Lhong – Koaw (building in 2450-2510 B.E.) were case study. Instrument of this research were interview form, observation form, measure form and camera. Data were analyzed by classifying, synthesize by Mathematic and Statistic.

These results were as follow:

1) Content and abstract data that be influence to Lhong – Koaw Tai Khoen’s design and building were main believe (Lhong – Koaw that place for rice keeping: rice were holy and kindness) and secondary believe (direction-in east , material-new wood, height, room amount, time and worship)

2) Factual principle’s of Lhong – Koaw Tai Khoen’s design and building were 4.30 metre in width, 7.00 metre in length, 2.20 metre in height of room post, 2.40 metre in height of room wall, 1.80 metre in height of terrace post, 0.60 metre in height of king post, 2.10 metre in front width of post / 1 section, 1.60 metre in side width of post / 3 section and 1.10 metre in width of terrace